

ВСТУП

«Польська мова за 4 тижні» – принципово новий навчальний посібник для іноземців, які прагнуть опанувати польську мову.

Його переваги:

- сучасні форми діалогічного мовлення;
- типові блоки повсякденного спілкування;
- цікавий зміст;
- стислий і доступний курс граматики.

Пропоноване видання розраховане на всіх, хто починає вивчати польську мову. Його можна використовувати як самовчитель (матеріали для прослуховування і тренувань на компакт-диску) або як підручник на курсах та уроках польської мови. Посібник стане у пригоді також тим, кому необхідно інтенсивно повторити основи лексичної та граматичної структури польської мови й активізувати мовленнєві навички.

Представлений у посібнику курс складається із 28 уроків. Отже, якщо щодня проходити один урок, то увесь курс Ви опануєте протягом чотирьох тижнів. Вивчити матеріал будь-якого уроку можна за 1,5–2,5 години. Певна річ, ніхто не змусить Вас займатися так, як хоче автор. У кожного свої методи — варто лише обрати найоптимальніший! І пам'ятайте, що вивчення іноземної мови вимагає самодисципліни. Ваша наполегливість і систематичність занять допоможуть Вам ефективно засвоїти пропонований курс.

Кожен урок складається із п'яти частин.

1. ДІАЛОГ

Тут представлено живу, розмовну польську мову, наведено зразки сучасних форм діалогічного мовлення.

Кожен діалог перекладено українською зі збереженням граматичних і лексичних особливостей обох мов.

2. ЛЕКСИКА

Нові слова та вирази, що зустрічаються в матеріалі уроку, подано в алфавітному порядку з перекладом. Тут розміщено також тематичний словник, який допомагає поглибити й закріпити здобуті знання.

3. ГРАМАТИКА

Тут представлено всі граматичні питання, що стосуються нового діалогу, а також матеріал для повторення й закріплення мовних конструкцій, які вивчалися на попередніх уроках. Завдяки виноскам Ви зможете легко знайти потрібну інформацію. Граматичний коментар написано зрозуміло, доступно; вживання лінгвістичних термінів зведено до мінімуму. За авторським задумом, набуття комунікативних компетенцій, тобто вміння користуватися мовою у спілкуванні, є значно важливішим за суто теоретичні, лінгвістичні знання.

4. РОЗМОВЛЯЄМО

У цій частині подано слова й словосполучення, характерні для певних мовленнєвих ситуацій, наприклад: розмова по телефону, бронювання номера в готелі. Більшість цих виразів фігурує в діалозі, однак їхній перелік постійно розширюється з метою збагачення активного лексичного запасу.

5. ВПРАВИ

До структури кожного уроку входить 7–9 вправ, які допомагають закріпити мовний матеріал. Ключ до вправ подано в кінці посібника.

Навчальний матеріал видання доповнено короткими відомостями країнознавчого характеру, завдяки чому Ви не лише здобудете мовні знання, уміння й навички, а й ознайомитеся із культурою країни, мову якої вивчаєте.

Кожен урок радимо поділити на декілька етапів.

1. Прослухайте діалог, не зазираючи в текст, — це дасть можливість вловити особливості польської вимови та інтонації. Спробуйте зрозуміти, хто говорить і де відбувається діалог.
2. Прослухайте діалог, синхронно читаючи текст, але не заглядайте до перекладу. Спробуйте з контексту зрозуміти загальний зміст розмови.
3. Прочитайте переклад українською мовою. Перевірте, чи правильно Ви зрозуміли значення нових слів (див. **ЛЕКСИКА**). Прослухайте діалог ще раз, синхронно читаючи текст.

4. Слухаючи запис, прочитайте весь діалог. Спробуйте вжитися у роль учасника діалогу. Багаторазове повторення діалогу дасть Вам можливість опанувати правильну інтонацію мовлення, а також запам'ятати нові слова й вирази.
5. Прочитайте коментар (див. **ГРАМАТИКА**) і спробуйте запам'ятати нову граматичну інформацію. Знайдіть у діалозі приклади використання поданих в матеріалі уроку граматичних конструкцій.
6. Прочитайте словосполучення (див. **РОЗМОВЛЯЄМО**). Знайдіть їх у діалозі. Спробуйте вивчити всю нову лексику уроку.
7. Виконайте письмові вправи й перевірте себе (див. **КЛЮЧ**).

Сподіваємось, засвоєний завдяки нашому посібнику інтенсивний курс польської мови стане початком ґрунтовного її вивчення у майбутньому. Бажаємо успіхів!

Авторка сердечно дякує Е. Янішек, М. Яснос, М. Суській, А. Токарській, А. Весоловській, А. Вишневській, а також мамі і братові Вальдеку. Без їхньої допомоги й підтримки цю книгу ніколи не було б написано.

Умовні позначення та скорочення

Позначення та скорочення, які виступають у мовному матеріалі частин **ГРАМАТИКА** і **ЛЕКСИКА**:

док. – дієслово доконаного виду

мн. – множина

одн. – однина

ч – чоловічий рід

с – середній рід

недок. – дієслово недоконаного виду

прикм. – прикметник

присл. – прислівник

майб. – майбутній час

теп. – теперішній час

нак. – наказовий спосіб

ж – жіночий рід

Ø – нульове закінчення

Н. – називний відмінок

Р. – родовий відмінок

Д. – давальний відмінок

Зн. – знахідний відмінок

Ор. – орудний відмінок

М. – місцевий відмінок

Кл. – кличний відмінок

Польський алфавіт

A (a)	adres, aktor, a ^z ur
Ą (ą)	ka ^ł , ma ^{ka} , wa ^{sy}
B (be)	bank, bar, baza
C (ce)	centrum, cukier, cyrk
Ć (cie)	ćma, ćwiczenie, ćwierć
D (de)	demokracja, dobro, dyrektor
E (e)	eksport, ekran, ekonomia
K (k)	kęs, ręka, wędka
F (ef)	farba, fikus, fortepian
G (gie)	golf, głowa, grypa
H (ha)	herbata, hokej, hotel

I (i)	idealny, import, irys
J (jot)	jaśmin, jeden, język
K (ka)	kultura, kolor, kuzyn
L (el)	lampa, list, literatura
J (ei)	łaka, łopata, łoś
M (em)	mleko, minuta, muzyka
N (en)	nitka, noc, nos
Ń (eń)	dłoń, koń, słoń
O (o)	okazja, organizacja, optymizm
P (pe)	prasa, policja, Polska
R (er)	radio, rasa, rekord
S (es)	sen, sok, sytuacja
Ś (eś)	Śląsk, śledź, środa
T (te)	teczka, towar, tydzień
U (u)	ulica, unia, uniwersytet
Ó (u kreskowane)	dwójka, królik, skóra
W (wu)	wanna, Wisła, worek
Y (y/igrek)	dyskietka, łyżka, syn
Z (zet)	zarobek, zero, zupa
Ż (ziet)	żdźbło, żreback, źródło
Ž (žet)	žart, žeton, žona

Деякі звуки польської мови позначаються за допомогою двох різних буквених знаків. Один і той самий звук позначають:

ó (<i>u kreskowane</i>) i u (<i>u zwykle</i>)	gó ra i kú ra
rz (<i>er-zet</i>) i ż (<i>zet z kropką</i>)	rz eka i ż aba
h (<i>samo ha</i>) i ch (<i>ce-ha</i>)	h ala i ch ata

У польській мові деякі сполучення двох літер позначають один звук:

cz	cz as	dż	dż okej
sz	sz koła	rz	rz eka
dz	dż wonek	ch	ch oroba
dż	dż więk		

У більшості випадків у польській мові вимова слів відповідає їхньому написанню. Однак польській мові притаманне таке фонетичне явище, як оглушення звуків. Залежно від позиції відповідного звука

в слові, а також від фонетичних якостей його «сусідів», спостерігаємо такі зміни:

krzak	[kszak]	rozказы	[rosказы]
przedmowa	[pszedmowa]	ćwierć	[ćfierć]
trzustka	[tszustka]	kwiat	[kfiat]
podkowa	[potkowa]	twarożek	[tfarożek]

Слід запам'ятати, що в кінці слова польські дзвінки приголосні оглушуються, напр.:

b	→ p	chleb	w	→ f	pilaw
d	→ t	sad	z	→ s	raz
dz	→ c	ksią dz	ż	→ ś	gałą ż
dż	→ ć	mied ż	ż	→ sz	nó ż
g	→ k	róg			

У польській мові, як і в українській, розрізняють тверді та м'які приголосні. Слід пам'ятати, що в польській мові звуки набувають м'якості лише в позиції перед голосним *i*, напр.: **sanki** [s], але **siano** [s']; **morze** [m], але **miotła** [m']; **panna** [p], але **piana** [p']). М'якість цих звуків позначається за допомогою рисочки [d', g' і т. п.] тільки в транскрипції. Однак, окрім «пом'якшених сусідів *i*», в польській мові виступають також такі м'які звуки, яким голосний *i* не потрібен. Ці звуки у польському алфавіті позначаються знаком з рисочкою: *ć, ń, ś, ź, dż*.

У нижчеподаній таблиці представлено тверді приголосні та їх м'які відповідники.

приголосні	b	c	cz	d	dz	dż	f	g	h/ch
тверді	k	i	m	n	p	r	s	t	z ź/rz
приголосні	bi	ć/ci	–	–	dż/dzi	–	fi	gi	hi/chi
м'які	ki	–	mi	ń/ni	pi	–	ś/si	–	ź/zi

На відміну від української мови, наголос у польській мові – постійний. У переважній більшості випадків наголос падає на передостанній склад, напр.: **Barbara, ekonomia, polonez, Warszawa.**

ЗМІСТ

Вступ	III
-------	-----

Умовні позначення та скорочення	VI
Польський алфавіт	VI

1. SKLEP „GLOBUS” 2

ЛЕКСИКА • Розваги

ГРАМАТИКА • Кількісні числівники **1–10** • Рід іменників • **To jest album** – вказівні займенники (1) • **Co to jest? Kto to jest?** – Що це? Хто це? • **Czy to jest ...?** – Це...? • **Ile kosztuje? Ile kosztują?** – Скільки коштує.../кошують...? • Сполучник **ale** • Прислівник **bardzo** • **Może to notes** – висловлення припущення

РОЗМОВЛЯЄМО • Привітання. Прощання • Після привітання (1)
ВПРАВИ

Co słyszać? – Що чувати?

2. JESTEM UKRAINKĄ 14

ЛЕКСИКА • Країни та національності • Мови. Я говорю по-...

ГРАМАТИКА • **Ja, ty, ...** – особові займенники • Дієслово **być** – теперішній час • Дієслово **mówić** – теперішній час • **Czy...?** Вживання питального слова **czy...?** • Іменник – категорія відмінка • **Jestem Ukrainką** – орудний відмінок іменників (1) • **Czy pan jest Ukraińcem? Pan, pani** – форми мовного етикету • **Mówię po polsku** – Розмовляю польською

РОЗМОВЛЯЄМО • Після привітання (2) • Знайомимось
ВПРАВИ

*Коли говорять **pan/pani**, а коли – **ty**?*

3. CZY TO JEST PANI KURTKA? 28

ЛЕКСИКА • Форми мовленнєвого етикету • Речі, за якими ми завжди стежимо • Кольори

ГРАМАТИКА • Дієслово **mieć** – теперішній час • **Brązowa, długa kurtka** – прикметник + іменник • **Moja kurtka** – присвійні займенники (1) • **Czyj to (jest) dom?** – Чий це будинок? • **Ta kurtka jest inna** – вказівні займенники (2) • **Waldek to (jest) twój kolega?** – Вальдек – це твій колега? • Прислівник **trochę** • Сполучник і та **ale**

4. GDZIE JEST HOTEL „BRISTOL”?

38

ЛЕКСИКА • У місті

ГРАМАТИКА • Кількісні числівники 11–20 • **Czy państwo wiedzą...?** – Чи ви знаєте...? • Дієслова **mieszkać, rozumieć, wiedzieć** – теперішній час • Дієслово **robić** – теперішній час • **Proszę iść prosto...** – Ідіть прямо... • Прислівники **daleko, blisko** • Займенники **tu, tutaj, tam** • **To nic pilnego** – заперечні займенники **nic, nikt** • **Gdzie jest...?** – Де знаходиться...?

РОЗМОВЛЯЄМО • **Przepraszam, gdzie jest...?** – Вибачте, де знаходиться...? • Відповідь на **dziękuję** • Пропонуємо напої (1)

ВПРАВИ

Польська гостинність

5. W KAWIARNI

50

ЛЕКСИКА • Продукти харчування • Напої • Професії

ГРАМАТИКА • Дієслова **studiować i pracować** – теперішній час • **Jestem dziennikarzem** – орудний відмінок іменників (2) • **Aktor, aktorka** – назви професій • **To (jest) dobry muzyk** – Це хороший музикант • **Znasz Marsalisa?** – знахідний відмінок іменників • Рухоме **e** • **Zapraszam cię** – знахідний відмінок особових займенників • **W Polsce** – місцевий відмінок іменників • **Jaki...?** – Який...? • **Pracujesz czy studiujesz?** – Ти працюєш чи вчишся? • Дієслова **wiedzieć i znać** • **To (jest) ciekawe!** – Це цікаво!

РОЗМОВЛЯЄМО • Замовляємо напої в кафе

ВПРАВИ

6. JAKI ON JEST?

66

ЛЕКСИКА • Зовнішність • Інтереси, хобі • Особисті дані

ГРАМАТИКА • Кількісні числівники 20–100 • Дієслово **chcieć** – теперішній час • **Myślę, że** – висловлення власної думки • Зворотне дієслово **interesować się** – теперішній час • **Co to znaczy?** – Що це означає? • **Mam nowego dyrektora** – прикметник у знахідному відмінку • **Jaki on jest?** – Який він? • **Jak on/ona ma na imię?** – Як його/її звуть? • **Ile on/ona ma lat?** – Скільки йому/їй років? • Узгодження числівників з іменниками **rok, lata**

7. ZWYKŁY DZIEŃ

80

ЛЕКСИКА • Їжа, страви • Овочі, фрукти
ГРАМАТИКА • Дієслово **pisać** – теперішній час • Дієслово **musieć** – теперішній час • Дієслова **jeść i pić** – теперішній час • **Dwa banany** – множина іменників • **Dojrzałe banany** – множина прикметників • **Tamte jabłka** – вказівні займенники (2) • **Czy to jest/Czy to są...?** – Це...? **Czy jest/Czy są...?** – факт наявності або відсутності • **Jaką kawę?** – Займенники **jaki? jaka? jakie?** у знахідному відмінку • **Rano zwykle czytam...** – прислівники • Пора дня • Займенники **sam, sama, samo** • **Dwa banany...** – числівники 2, 3, 4 + іменник • Сполучник **więc** • Польські гроші • **Ile to kosztuje? Ceny** – Скільки це коштує? Ціни
РОЗМОВЛЯЄМО • У магазині
ВПРАВИ

8. RODZINNE ZDJĘCIA

98

ЛЕКСИКА • Сім'я, родичі
ГРАМАТИКА • Дієслово **móc** – теперішній час • Дієслово **widzieć** – теперішній час • **Nie wiem, czy.../Wiem, że** – Я не знаю,.../Я знаю, що... • Дієслово **być** – минулий час • **Młodsza siostra** – ступені порівняння прикметників (1) • Zaimki dzierżawcze (2) **Nasz dom** – присвійні займенники (2) • **To (jest) dziadek Antoni** – Це дідусь Антоній • **Piątek, w piątek** – дні тижня (1) • **na lewo, na prawo** • **za różno**
РОЗМОВЛЯЄМО • Компліменти (1)
ВПРАВИ

9. KTÓRA GODZINA?

112

ЛЕКСИКА • Мистецтво та митці • Ігри та спорт
ГРАМАТИКА • Порядкові числівники **1–20** • Дієслово **iść** – теперішній час • Дієслово **jeździć** – теперішній час • **Wolę słaby film niż zły spektakl** • **Gram w tenisa** – дієслово **grać** з прийменниками **w i na** • **Która jest godzina?** – Котра зараз година? • **Za 15 minut** – через/за 15 хвилин... • **Ktoś, coś** – неозначені займенники • **Jeśli mój chłopak ma czas, to...** (1) – вираження умови (1)

10. MARZENIA I PLANY

126

ЛЕКСИКА • Спеціальності

ГРАМАТИКА • *Chciałabym studiować...* – умовний спосіб • Дієслово **być** – майбутній час • *Rozmawiam z Andrzejem* – прийменник + орудний відмінок • Дієслово **zgadzać się** – дієслово + прийменник • Сполучник **żeby** • *W przyszłym tygodniu* – наступного тижня • *Każdy chciałby...* – займенник **każdy** • *Coś ważnego?* • *Dlatego że...* – Тому що...

РОЗМОВЛЯЄМО • Розмова по телефону (2) • Пропонуємо напої (2)
ВПРАВИ

11. W RESTAURACJI

140

ЛЕКСИКА • М'ясо, риба • Страви

ГРАМАТИКА • *Nie lubię kaczkę* – родовий відмінок іменників • *Poproszę kaczkę z jabłkami* – іменники в орудному відмінку множини • *Polski, niemiecki, angielski* – прикметники, утворені від назв країн • *W sobotę idziemy do teatru* – прийменник **do, dla** + родовий відмінок • Дієслово **chodzić** – теперішній час • *Dwa razy w tygodniu*

РОЗМОВЛЯЄМО • Поздоровлення • Запрошення • У ресторані • Пропонуємо напої (3)

ВПРАВИ

Польська кухня

12. ROZMOWA PRZESZ TELEFON

ЛЕКСИКА

ГРАМАТИКА • *Dzwonić/zadzwoń* – дієслова доконаного та недоконаного виду • *Proszę* + неозначена форма дієслова • *Nie mam* – родовий відмінок особових займенників • *Chciałbym zamówić wodę na wtorek* – дні тижня

РОЗМОВЛЯЄМО • Розмова по телефону (3) – порівняння мовних конструкцій

ВПРАВИ